

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Týden od 11. do 17. září patřil ústavnímu právu a nezávislosti justice. Prezident Petr Pavel vetoval zákon o státních zaměstnancích i normu omezující jeho pravomoci a spor o rozdělení moci téměř jistě skončí u Ústavního soudu. Sněmovna schválila zásadní novelu o spotřebitelských úvěrech s úrokovými limity a ministr spravedlnosti Jeroným Tejc se střetl s nejvyšší státní zástupkyní Lenkou Bradáčovou o vládní priority v trestní politice. Tři soudci pražského městského soudu čelí kárné žalobě za ignorování judikatury Ústavního soudu. Ten navíc v návaznosti na štrasburský rozsudek potvrdil, že doznání bez obhájce nelze použít jako důkaz.

Prezident vetoval zákon o státních zaměstnancích i omezení svých pravomocí, spor míří k Ústavnímu soudu

Petr Pavel vetoval novelu zákona o státních zaměstnancích, která měla usnadnit odvolávání úředníků a přiblížit státní službu zákoníku práce, i zákon omezující jeho pravomoci při jmenování vedoucích zahraničních misí. Argumentuje rizikem politizace státní správy a porušením ústavních principů. Vládní koalice má většinu na přehlasování obou vet, opozice připravuje ústavní stížnost. Do sporu o rozdělení moci zasáhl už dříve Ústavní soud, když nařídil vládě účast prezidenta na summitu NATO v Tiraně.

Novela stavebního zákona podepsána, senátoři ji napadnou u Ústavního soudu

Prezident podepsal novelu stavebního zákona, která má výrazně zrychlit povolování velkých staveb a zavádí nový Úřad rozvoje území. Skupina senátorů však chystá ústavní stížnost proti způsobu přijetí novely; podle nich ohrožuje práva vlastníků a obcí a vznikla ve spolupráci s developery. Kritika míří i na výjimky pro dodatečné povolování černých staveb, které Senát označil za nekonceptní. Odborníci varují před omezením účasti veřejnosti v řízeních a přezkumu rozhodnutí správními soudy.

Sněmovna schválila novelu o spotřebitelských úvěrech: úrokové limity i konec zpětného zpochybňování smluv

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o spotřebitelském úvěru, která zavádí maximální úrokové limity, přísnější posuzování úvěruschopnosti a regulaci půjček typu „nakup teď, zaplať později“. Nová pravidla zároveň omezují možnost zpětného zpochybňování úvěrových smluv, které podle předkladatelů zneužívali někteří advokáti. Část odborníků a sociálních organizací ale varuje, že platnost smluv i při chybném prověření klienta oslabí ochranu nejzranitelnějších domácností. Novela zásadně ovlivní praxi advokacie, exekucí i dluhového poradenství.

Spor o nezávislost žalobců: Tejc prosazuje vládní priority,

Bradáčová je odmítá

Ministr spravedlnosti Jeroným Tejc vyzval státní zástupce, aby ve své činnosti zohledňovali vládou schválené priority trestní politiky, například přísnější postih násilné kriminality a širší využití monitorovacích náramků. Nejvyšší státní zástupkyně Lenka Bradáčová návrh opakovaně odmítla s tím, že žalobci se řídí výhradně zákonem a zásadami trestního řízení. Spor vyvolal obavy z ohrožení nezávislosti státního zastupitelství mezi odbornou veřejností, opozicí i advokáty. Debata o hranicích vlivu exekutivy na justici pokračuje.

Tři soudci pražského městského soudu čelí kárné žalobě za ignorování judikatury Ústavního soudu

Trestní senát Městského soudu v Praze čelí kárnému řízení kvůli vědomému nerespektování závazných nálezů Ústavního soudu v odvolacím řízení. Kárný návrh umožnila novela účinná od ledna 2025, která otevřela možnost nahlížet do hlasovacích protokolů senátu. Soudcům hrozí důtka i snížení platu. Příklad může být milníkem pro disciplinární odpovědnost soudců při porušování precedenční praxe a jeho výsledek ovlivní i debatu o dohledu soudní samosprávy nad aplikací judikatury.

Ústavní soud: doznání bez obhájce nelze použít jako důkaz

Ústavní soud zrušil pravomocný rozsudek nad mentálně postiženým mužem, který se k vykrádání chat přiznal bez přítomnosti advokáta a bez řádného poučení o svých právech. Navázal tak na verdikt Evropského soudu pro lidská práva a zdůraznil význam individuálního poučení u zranitelných osob. Soudy nyní musí přehodnotit případy, kde bylo doznání získáno při porušení těchto zásad. Rozhodnutí nastavuje nové procesní standardy a může ovlivnit desítky běžících trestních řízení.

Kauza nacistických předmětů se vrací k soudu, Nejvyšší soud vyhověl Bradáčové

Nejvyšší soud vyhověl dovolání nejvyšší státní zástupkyně v kauze prodeje hrnků a triček s nacistickými motivy a vrátil věc Městskému soudu v Praze. Původně byl trest zmírněn a případ postoupen do přestupkového řízení, což dovolací soud odmítl. Požaduje důkladnější posouzení skutku s ohledem na závažnost šíření nacistické ideologie v obchodním provozu. Rozhodnutí má precedenční význam pro výklad propagace zakázaných symbolů a hranice svobody podnikání.

Kyberflashing a doxing budou trestnými činy, novela je v závěru připomínek

Ministerstvo spravedlnosti dokončuje novelu trestního zákoníku, která kriminalizuje zasílání nevyžádaných intimních fotografií a zveřejňování osobních údajů s cílem ublížit. Za kyberflashing má hrozit až rok vězení, za doxing až dva roky. Novela reaguje na evropskou směrnici o potírání násilí na ženách a domácího násilí a má posílit ochranu obětí v online prostoru. Návrh je v závěrečné fázi připomínkového řízení a zamíří do legislativního procesu.

Až osm let vězení za nelegální zaměstnávání cizinců, odpovědnost dopadne i na zadavatele

Připravovaná novela trestního zákoníku umožní až osmileté tresty nejen agenturám zprostředkujícím nelegální práci cizinců, ale nově i firmám a osobám, které z ní vědomě profitují. Ministerstvo spravedlnosti zavádí novou skutkovou podstatu využívání služeb obětí obchodování s lidmi. Reaguje tak na časté vykořisťování na pracovním trhu. Opatření znamená zásadní zpřísnění postihů a výrazně ovlivní podnikatelské prostředí i praxi zaměstnavatelů a personálních agentur.

Podmíněný trest za zneužívání dětí v Rumburku vyvolal stížnost ministra k Nejvyššímu soudu

Odvolací soud změnil nepodmíněný trest za sexuální zneužívání dvou chlapců na podmínku, což vyvolalo silnou kritiku odborné i široké veřejnosti. Ministr spravedlnosti oznámil stížnost k Nejvyššímu soudu a odmítl argumentaci soudu, která částečně přesouvala odpovědnost na oběti. Kauza otevřela debatu o vzdělávání soudců v ochraně dětských obětí a o zpřísnění trestů za sexuální delikty, které ministr dlouhodobě prosazuje. Vláda avizuje navazující legislativní změny.

Nejvyšší soud posílil ochranu dědiců před neopodstatněným vyděním

Nejvyšší soud rozhodl, že vydělení dítěte není platné, pokud nezájem potomka o rodiče způsobil svým chováním sám zůstavitel. Zrušil rozhodnutí krajského soudu a zdůraznil, že absenci vztahu nelze automaticky přičítat dítěti, chyběla-li ze strany rodiče péče a pozitivní vazba. Při posuzování platnosti vydělení se musí zkoumat oboustranná rovnováha v jednání rodičů a dětí. Rozhodnutí má významné důsledky pro budoucí judikaturu v dědickém právu.

Ústavní soud vymezil mantinely pro ústavní výchovu a styk prarodičů s dítětem

Ústavní soud v sérii nálezů zasáhl do rodinného práva. Potvrdil nařízení ústavní výchovy dítěte jako krajní opatření v případě syndromu zavrženého rodiče a současně zrušil odmítnutí návrhu prarodičů na úpravu styku s pravnukem. Zdůraznil povinnost soudů vyslechnout dítě a rozhodnutí řádně odůvodnit. Nálezy zavazují obecné soudy k větší pečlivosti při ochraně práv dětí a stanovují interpretační mantinely pro zásahy do rodičovských práv.

Stát může platit miliony za ukradenou firmu, Nejvyšší soud otevřel cestu k odškodnění

Nejvyšší soud umožnil nové projednání žaloby na náhradu škody v kauze Rotalix, kde došlo k převodu firmy na základě padělaných dokladů zapsaných rejstříkovým soudem. Poškozený advokát žaluje stát za pochybení při ověřování dokumentů, škoda jde do milionů korun. Judikatura upozorňuje na slabiny ochrany majetkových práv při zápisech do obchodního rejstříku. Rozhodnutí nastavuje nový rámec odpovědnosti státu za nedostatečnou kontrolu předkládaných listin.

Vymáhání pojistného přejde na Finanční správu, exekutoři varují před ztrátami

Od roku 2028 má vymáhání pohledávek na pojistném převzít od soudních exekutorů Finanční správa. Podle exekutorů i části expertů reforma sníží efektivitu výběru, zvýší náklady a ohrozí příjmy zdravotnictví a veřejných financí. Zastánci změny naopak očekávají jednotnější a levnější správu pohledávek státu. Spor o podobu reformy bude pokračovat v legislativním procesu a zásadně ovlivní exekutorský stav i praxi vymáhání veřejnoprávních dluhů.

Špionáž pro Čínu poprvé před soudem podle nového paragrafu

Městský soud v Praze začne projednávat obžalobu muže viněného ze špionáže pro Čínu podle paragrafu o neoprávněné činnosti pro cizí moc, účinného od roku 2023. Jde o první aplikaci nové skutkové podstaty, jejíž vymezení kritici označují za vágní. Ústavní soud ústavnost ustanovení potvrdil a vláda připravuje jeho zpřesnění. Proces bude klíčový pro právní jistotu při výkladu nového trestného činu i pro bezpečnostní praxi státu.

Advokátní komora přerušila kárné řízení s Titzem v bitcoinové kauze

Česká advokátní komora přerušila kárné řízení proti advokátovi Kárimu Titzovi, který je souběžně trestně stíhán kvůli údajně nedostatečnému prověření původu kryptoměnového daru státu. Komora odkázala na princip zákazu dvojího postihu za tentýž skutek; o pozastavení činnosti zatím nerozhodla, protože neobdržela obžalobu. Do kauzy je zapojen i bývalý ministr spravedlnosti Blažek. Státní zástupkyně navrhuje pro obžalované několikaleté tresty odnětí svobody.

Výroky premiéra ve funkci nelze žalovat osobně, odpovědnost nese stát

Nejvyšší soud zamítl dovolání podnikatele Jandejska ve sporu s expremiérem Fialou a potvrdil, že výroky pronesené při výkonu veřejné funkce nelze žalovat jako osobní. Případnou odpovědnost za nemajetkovou újmu nese stát podle zákona o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci. Rozhodnutí vymezuje hranice ochrany osobnosti vůči veřejným činitelům. Podnikatel zvažuje ústavní stížnost, spor tak může pokračovat před Ústavním soudem.

Senát napravil tvrdé dopady změn v penzijním spoření na důchodce

Schválená novela zákona o doplňkovém penzijním spoření vrací části důchodců možnost získat zpět státní příspěvek a umožňuje ukončit smlouvu bez sankcí. Napravuje tak dopady změn účinných od roku 2024, které seniory připravily o podporu, případně je nutily setrvávat v nevýhodných smlouvách. Úprava posiluje právní jistotu účastníků spoření. Pro finanční i právní poradce znamená novou agendu při revizi smluv klientů v důchodovém věku.

Návrat EET podepsán: evidence tržeb nově zahrne i bezhotovostní platby

Prezident podepsal novelu, která vrací elektronickou evidenci tržeb. Nová podoba EET zahrnuje i bezhotovostní platby a ruší povinnost tisknout účtenky. Podnikatelů se dotkne od náběhu systému, který má být technologicky jednodušší než původní model zrušený v roce 2022. Návrat evidence vyvolává debatu o administrativní zátěži i o efektivitě výběru daní. Firmy a jejich daňoví a právní poradci by měli s předstihem prověřit připravenost.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [10 otázek pro ... Veroniku Cívínovou](#)
- [Zjišťování zahraničního práva znalcem v oboru Právní vztahy k cizině](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Zpětné schválení odměny člena statutárního orgánu je přípustné](#)
- [Převod obchodního podílu perspektivou aktuální vybrané judikatury Nejvyššího soudu ČR](#)
- [Jednatel sám sobě zaměstnancem: konec potíží s pojišťovnou, nebo jen jejich přesun?](#)
- [Financování sportovních klubů a veřejná podpora: nová metodika ÚOHS a co z ní plyne pro praxi](#)
- [Jednotné evropské nebe: změna zákona o civilním letectví na obzoru. Od evropského rámce k vnitrostátnímu provedení](#)
- [Transparentní odměňování na Slovensku po transpozici směrnice a porovnání se situací v České republice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 42: \(Ne\)funkčnost automatického průpisu do ESM](#)
- [DEAL MONITOR](#)